

การพัฒนาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป เพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย
DEVELOPMENT OF EXPERIENCE MANAGEMENT BASED ON HIGH
SCOPE CONCEPT TO ENHANCE THE ABILITY TO THINK
IN SUMMARY FOR EARLY CHILDHOOD CHILDREN

¹กรรณิการ์ ทองรักษ์ และ ²อารีย์ ปริดีกุล

¹Kannika Thongak and ²Aree Preedeekul

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, ประเทศไทย

Northern College, Thailand

Aood396@northern.ac.th

Received: January 7, 2025; **Revised:** January 30, 2025; **Accepted:** January 31, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย ดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยและพัฒนา 2 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป ซึ่งกระบวนการจัดประสบการณ์ประกอบด้วย 1) ขั้นวางแผน เป็นการสนทนาระหว่างครูและเด็กในการวางแผนแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกและตัดสินใจเองด้วยการแสดงภาพหรือสัญลักษณ์ประจำตัวลงในแผ่นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติ เป็นการลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้วางแผนไว้เป็นส่วนที่เด็กช่วยกันคิดแก้ปัญหา ตัดสินใจ และทำด้วยตัวเอง 3) ขั้นทบทวน เป็นการอภิปรายและนำเสนอผลงานที่เด็กทำ และทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานของเด็กตามที่ได้วางแผนไว้ ผลงานที่เด็กทำและทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานของเด็กตามที่ได้วางแผนไว้สามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ใน

¹ อาจารย์ ดร., อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

² อาจารย์ ดร., อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

การทำแต่ละกิจกรรมมีการเปลี่ยนแปลงการทำงานแต่ละครั้งอย่างไร นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ และศึกษานำร่องกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนยางโองน้ำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์ เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป แบบประเมินแบบการวัดความสามารถในการคิดรวบยอด วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์ ขั้นตอนที่ 2 ทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนยางโองน้ำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดความสามารถในการคิดรวบยอด และแบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบทีแบบไม่อิสระและแบบกลุ่มเดียว ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.53$) และมีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.8344 คิดเป็นร้อยละ 83.44 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 50 ขึ้นไป และผลการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า หลังการจัดประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดรวบยอดสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และเด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.78, S.D. = 0.08$)

คำสำคัญ : การพัฒนาการจัดประสบการณ์ แนวคิดไฮสโคป ความสามารถในการคิดรวบยอด

Abstract

This research aimed to developing an experiential learning experience based on the High Scope concept to enhance the ability to think in summary for early childhood children. The research and development process is carried out in two steps as follows: Step 1 : Creating and reviewing the quality of the High Scope concept to enhance the ability to think in summary for early childhood children. The

researcher conducted the development of an experiential learning plan based on the High Scope concept. The process of organizing experiences consists of 1) Planning stage, which is a conversation between the teacher and children in planning the guidelines for carrying out the activities as assigned, giving children the opportunity to choose and make decisions for themselves by displaying pictures or symbols of themselves on the planning sheet. 2) The Do stage is the implementation of activities as planned. This is the part where children think together, solve problems, make decisions, and do things by themselves. 3) Review stage is a discussion and presentation of the work that the children have done and a review of the process of the children's work as planned. Has the plan been implemented? How has the work changed in each activity. Presented to 5 experts to consider the appropriateness of the experience plan. and conduct a pilot study with 30 non-sample second-year kindergarten students of Yang Ong Nam Wittayakhom School, Tak Primary Educational Service Area Office 1 to consider the effectiveness of the experience arrangement. The tool used is the High Scope Experience Plan, High Scope Concepts Appropriateness Assessment of Experience Plans, Assessment of the ability to summarize thinking. Data analysis used percentage, mean, standard deviation, and Effectiveness Index. Step 2 : Experimental design of High Scope experiences to enhance the ability to think in summary for early childhood children. The sample group consisted of 30 kindergarten 2 students of Yang Ong Nam Wittayakhom School, Tak Primary Educational Service Area Office 1, first semester, academic year 2023, obtained by simple random sampling. The instruments used were the Summarizing Ability Test and the satisfaction assessment form of early childhood children towards the High Scope experience. Data analysis used percentage, mean, standard deviation, univariate t-test and one-group t-test. The research results found that The quality of the High Scope concept-based experience to enhance the ability to think in summary for early childhood children is at the highest level of appropriateness. ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.53). and the efficiency index is equal to 0.8344, which is 83.44 percent, which is in line with the criteria set at 50 percent or more and The results of the experiment on organizing experiences based

on the High Scope concept to enhance the ability to think in summary for early childhood children found that After the experience, early childhood children had a higher ability to summarize than before the experience, with statistical significance at the .05 level and higher than the 75 percent criterion. and early childhood children are satisfied with the experience organized according to the High Scope concept, overall at a high level. ($\bar{X}$ = 2.78, S.D. = 0.08)

Keywords : Development of experience, High Scope Concept, Ability to think in summary

บทนำ

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและการพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าวของ ศ.ดร.เจมส์ เจ เอกแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี 2542 ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว” ดังนั้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิต และเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือเด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่งและเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ 21 ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย (มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 : Online) สอดคล้องกับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกรับ ตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ผู้รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมให้เด็กสังเกต สำรวจ สร้างสรรค์ และยิ่งเด็กมีความกระตือรือร้นยิ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบจึงต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ เพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและในชีวิตของเด็กต่อไป (คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : 1) และสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กล่าวว่า ปฐมวัย มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตาม

ศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป โดยเฉพาะมีทักษะการคิด พัฒนาการด้านสติปัญญา มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ 10.1 มีความสามารถในการคิดรวบยอด ซึ่งรัศมี ตันเจริญ (Online) กล่าวว่า ความคิดรวบยอดเป็นความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้อย่างหนึ่ง ความคิดรวบยอด คือ ความคิด ความเข้าใจ อันเป็นความสามารถทางสมองของแต่ละบุคคลที่ทำให้สามารถบอกสิ่งเร้าแล้วจัดเข้าพวก หรือกลุ่มโดยอาศัยลักษณะร่วมบางประการ ซึ่งสิ่งเร้าที่นี้อาจเป็นวัตถุ เหตุการณ์หรือความคิด การส่งเสริมความคิดรวบยอดจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยซึ่งสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก

เพียเจต์ (Piaget) กล่าวว่า ไฮสโคป (High Scope) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นลงมือกระทำ (Active Learning) ผ่านมุมเล่นที่หลากหลายด้วยสื่อ และกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างอิสระด้วยตัวเอง โดยผ่านกระบวนการวางแผน (plan) ปฏิบัติ (do) และทบทวน (recall) ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสมและสามารถนำมาจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็กสอดคล้องกับพัซรี ผลโยธิน (2560 : 27) กล่าวว่า กระบวนการวางแผน ปฏิบัติและทบทวนเป็นขั้นตอนการทำงานที่ทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู ซึ่งกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเช่นนี้ จะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านการคิดโดยเฉพาะความทักษะพื้นฐาน ซึ่งแนวคิดไฮสโคปเน้นความสำคัญของการเรียนรู้แบบลงมือกระทำผ่านประสบการณ์ต่างๆ ที่หลากหลายซึ่งเต็มไปด้วยวัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก โดยในการจัดกิจกรรมทางความทักษะพื้นฐาน เด็กจะได้รับการส่งเสริม ในขณะที่วางแผนซึ่งถือเป็นกระบวนการคิดของเด็กเกี่ยวกับเป้าหมายที่จะกำหนดการกระทำตามที่คาดหวัง การเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่เป็นเป้าหมายสำหรับการสร้างผลงาน เป็นการเสริมสร้างทักษะการคิดในเชิงปฏิสัมพันธ์ คือ เด็กร่วมกันคิดเพื่อแก้ปัญหาเป็นกลุ่มขณะทำกิจกรรม หลังสิ้นสุดกิจกรรมเด็กรวมกลุ่มกันเพื่อสรุปทบทวนว่าได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้หรือไม่เพียงใด

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะการพัฒนาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย โดยนำหลักการที่สำคัญของไฮสโคปในระดับปฐมวัย คือการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อทดลองการใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย โดยศึกษาผลดังนี้ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดรวบยอดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโฮสโคป 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดรวบยอดของเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโฮสโคปกับเกณฑ์ร้อยละ 75
3. ศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการตามลักษณะของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างและตรวจสอบคุณภาพการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสติปัญญา มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ 10.1 มีความสามารถในการคิดรวบยอด ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 เนื้อหา ได้แก่ การนับ การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การวัด การบอกตำแหน่ง

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านปฐมวัยจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโฮสโคป

2.2 นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนยางโองน้ำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย

3.2 แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นมาตรฐานประมาณค่าและส่วนที่เป็นปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์แต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดประสงค์การเรียนรู้ / กิจกรรมหลัก 2) สารการเรียนรู้ (ประสบการณ์สำคัญ, สารที่ควรเรียนรู้) 3) กิจกรรมการเรียนรู้ 4) สื่อ 5) การประเมิน

3.3 แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการคิดรวบยอด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องกับสถานการณ์และข้อคำถาม จำนวน 5 ชุด ได้แก่ การนับ การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การวัด การบอกตำแหน่ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำคะแนนจากแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ยและใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม

4.2 นำคะแนนจากแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องแบบวัดความสามารถในการคิดรวบยอดของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อ แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปนำไปใช้ในการวิจัย ผลการพิจารณาพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อ เท่ากับ 0.80 และ 1.00 ซึ่งถือเป็นค่าที่ใช้ได้

4.3 หาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) จากการศึกษา นำร่อง โดยใช้สูตร ร้อยละของผลรวมของคะแนนหลังเรียน ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน 100 - ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองการใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล โรงเรียนยางโองน้ำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนยางโองน้ำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบวัดความสามารถในการคิดรวบยอด เป็นแบบปรนัยชนิดรูปภาพ จำนวน 25 ข้อ แบ่งเป็น 5 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบวัดความสามารถด้านการนับ ชุดที่ 2 แบบวัดความสามารถด้าน

การเปรียบเทียบ ชุดที่ 3 แบบวัดความสามารถด้านการเรียงลำดับ ชุดที่ 4 แบบวัดความสามารถด้านการวัด ชุดที่ 5 แบบวัดความสามารถด้านการบอกตำแหน่ง

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 10 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนยางโองน้ำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ดำเนินการดังนี้

3.1 ทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test) ด้วยแบบวัดความสามารถในการคิดรวบยอด เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดรูปภาพ

3.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 5 แผน สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 5 สัปดาห์ เวลาจัดกิจกรรม 12 ชั่วโมง

3.3 หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดรวบยอด เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดรูปภาพ ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง

3.4 วัดความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย

3.5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลคะแนนความสามารถในการคิดรวบยอด ระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยใช้สถิติ $t - test dependent$

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ (Percentage) หาความตรงเชิงเนื้อหาจากสูตร (IOC) หาค่าความง่ายของข้อสอบ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังทดลองโดยใช้สถิติ $t - test dependent$

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย มีผลวิเคราะห์ 2 ส่วน ดังนี้

1.1 ผลการสร้างแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป มีองค์ประกอบ 1) มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และสภาพอันพึงประสงค์ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารการเรียนรู้ (ประสบการณ์สำคัญ สาร

ที่ควรรู้) 4) การจัดกิจกรรมเรียนรู้ 5) สื่อการสอน 6) การประเมินผล ซึ่งขั้นตอนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ใช้ตามแนวคิดไฮสโคป 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 วางแผน ขั้นที่ 2 ลงมือทำ ขั้นที่ 3 ทบทวน

1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย 1) ผลการตรวจสอบแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.53$) และ 2) ผลจากการศึกษานำร่องกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนยางโองน้ำวิทยาคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.8344 คิดเป็นร้อยละ 83.44 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 50 ขึ้นไป

2. ผลการทดลองการใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นผลมาจากการนำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนยางโองน้ำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ซึ่งปรากฏผล ดังนี้ (1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปมีความสามารถในการคิดรวบยอด หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดรวบยอด หลังเรียนได้ร้อยละ 82.96 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 (3) เด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.77, S.D. = 0.08$)

อภิปรายผล

1. ด้านการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย ที่พัฒนาขึ้นดำเนินการโดยวิเคราะห์ หลักการ จุฬามาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 เพื่อออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วยมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และนำแนวคิดไฮสโคปไปจัดเป็นขั้นตอนกระบวนการจัดประสบการณ์คือ ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นการปฏิบัติ (Do) ขั้นการทบทวน (Review) เน้นการเรียนรู้แบบลงมือทำผ่านมุมเล่นที่หลากหลายด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสม ให้โอกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่างๆ อย่างอิสระ เพื่อส่งผลต่อความคิดรวบยอดของเด็กปฐมวัย นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดประสบการณ์ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.53$) และผลจากการศึกษานำร่องกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนยางโองน้ำวิทยาคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีค่าดัชนี

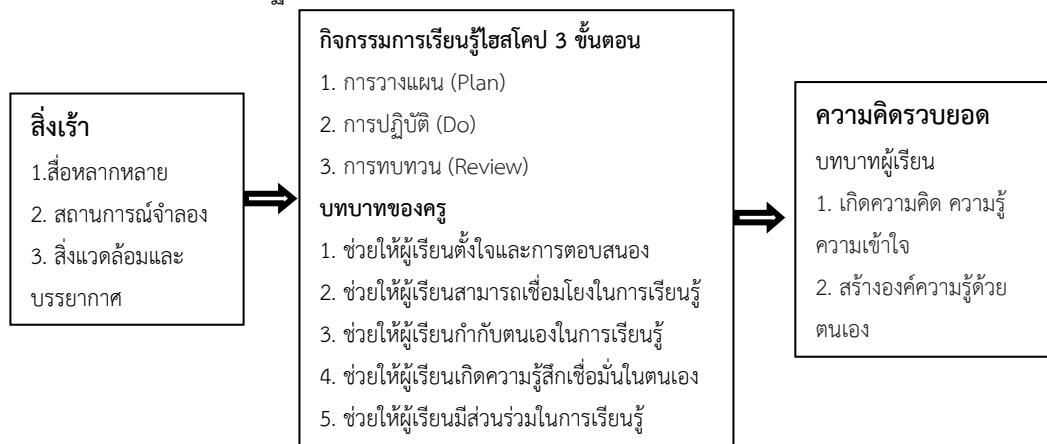
ประสิทธิภาพ เท่ากับ 0.8344 คิดเป็นร้อยละ 83.44 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 50 ขึ้นไป เนื่องจากการจัดประสบการณ์ได้เน้นให้นักเรียนลงมือเล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ อย่างอิสระด้วยตัวเอง โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ชี้แนะ ให้เป็นไปตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมทั้ง 3 ขั้นตอน ส่งผลให้นักเรียนมีความคิดความเข้าใจ สามารถบอกสิ่งเร้า (วัตถุ/เหตุการณ์) แล้วจัดเข้าพวกหรือกลุ่มโดยอาศัยลักษณะร่วมบางประการได้

2. ด้านผลการทดลองการใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย

ความสามารถในการคิดรวบยอดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการคิดรวบยอดหลังเรียนได้ร้อยละ 82.96 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และเด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.08) เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทำให้เกิดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และรู้จักลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศก็เป็นส่วนสำคัญที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงทำให้กิจกรรมการจัดประสบการณ์ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทำให้เด็กเกิดความรู้สึกระตือรือร้น

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

แบบแผนของการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด สำหรับเด็กปฐมวัย มีลักษณะดังนี้

จากแบบแผนของการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปอธิบายได้ว่า นักเรียนต้องเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่างๆ อย่างกระตือรือร้น สื่อและกิจกรรมก็ต้องเหมาะสมกับพัฒนาการของ

เด็ก โดยมีครูคอยให้ความช่วยเหลือ ประคับประคอง สอดแทรก แนะนำในการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่ง
 ไร้อื่นๆ เพื่อให้เด็กแสดงความสามารถในการคิดรวบยอดออกมาได้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน.

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561*.

เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนา
 เด็กปฐมวัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ

พัชรีย์ ผลโยธิน. (2560). *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช

เพ็ญเจต์. *แนวการสอนไฮสโคป*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2565 จาก <https://th.theasianparent.com>

รัชมี ต้นเจริญ. *การส่งเสริมความคิดรวบยอดของเด็กปฐมวัย*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2565.

จาก <https://bsru.net/>

